

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

ZWALM RECREATIE THV ZWALMMOLEN

ZWALM

STATUS/VERSIE: Goedgekeurd door Vlaamse Regering dd 14/1/2014

LEESWIJZER

Op 24 januari 2014 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Onderhavige fiche beschrijft voor het signaalgebied in kwestie de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied.

Hoofdstuk 2 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 3 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2013/1, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 4 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief "*Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden*" in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van 24 januari 2014 opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 24 januari 2014 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

BIJLAGEN

- [Fiche signaalgebied zoals goedgekeurd op het bekkenbestuur van het Bovenscheldebekken van 21/05/2012.](#)

1 Situering¹

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Zwalm

Provincie(s): Oost Vlaanderen

Bekken: Bovenschelde

Betrokken waterlopen: Zwalmbeek – Dorenbosbeek (Cat. 1), Bosvijverloop (Cat. 3)

Huidige planologische bestemming: gebied voor gemeenschapsvoorziening en openbaar nut en gebied voor verblijfsrecreatie

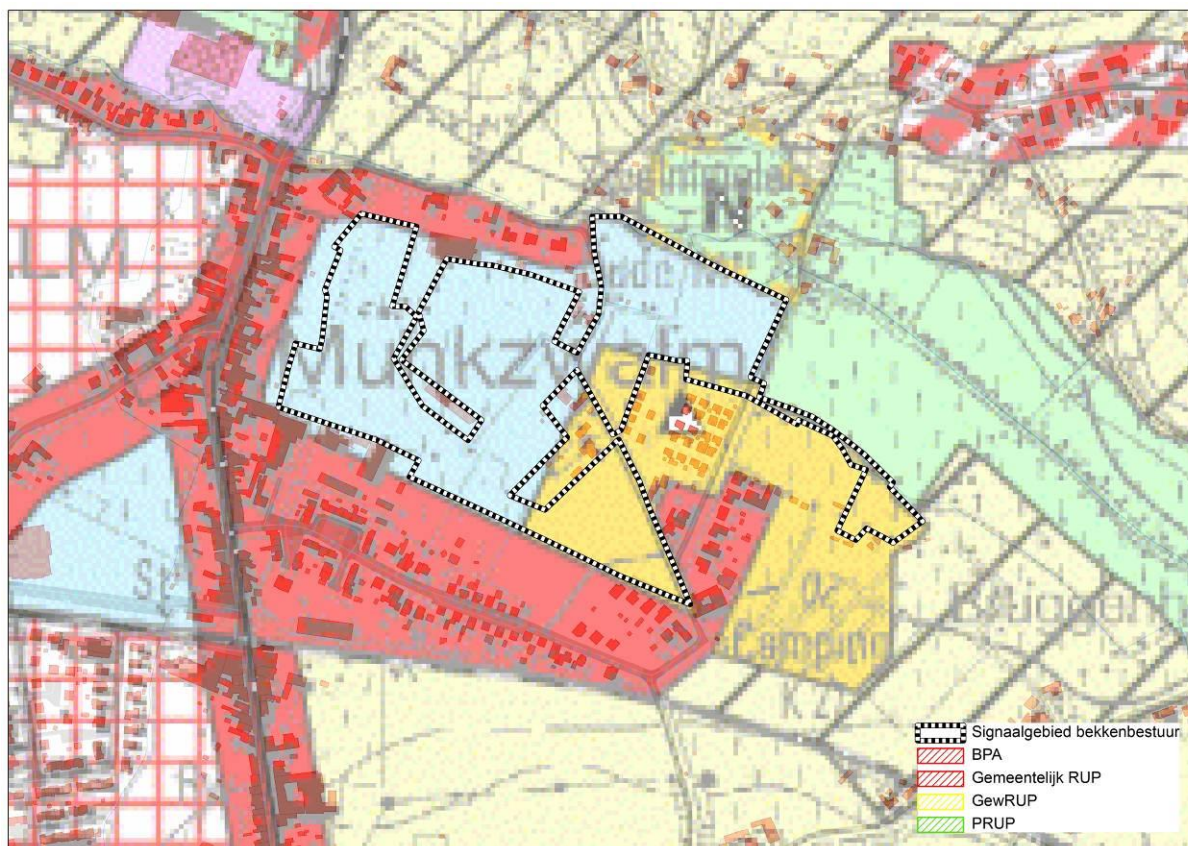
Lopende initiatieven/beleidsintenties:

De provincie heeft de intentie een PRUP op te maken voor de herbestemming van de zones verblijfsrecreatie. Een eerste overleg voor afstemming met het signaalgebied vond plaats op 16/5/2013.

Het GRS van Zwalm is door de deputatie op 23/5/2013 voorwaardelijk goedgekeurd.

Beknopte beschrijving:

Het signaalgebied raakt in het noorden aan de Zwalmbeek, ten westen van het gebied ligt de dorpskern van Munkzwalm. Het signaalgebied wordt doorsneden door de Bosvijverloop, die ter hoogte van het signaalgebied uitmondt in de Zwalmbeek.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms, versie 1.3.0. (juli 2013-CIW WG VRW).

¹ Een uitgebreide situering is terug te vinden in de fiche zoals goedgekeurd door het bekkenbestuur. Belangrijke vervolgstappen die sinds het finaliseren van de fiche door het bekkenbestuur genomen zijn, worden in voorliggend document weergegeven.

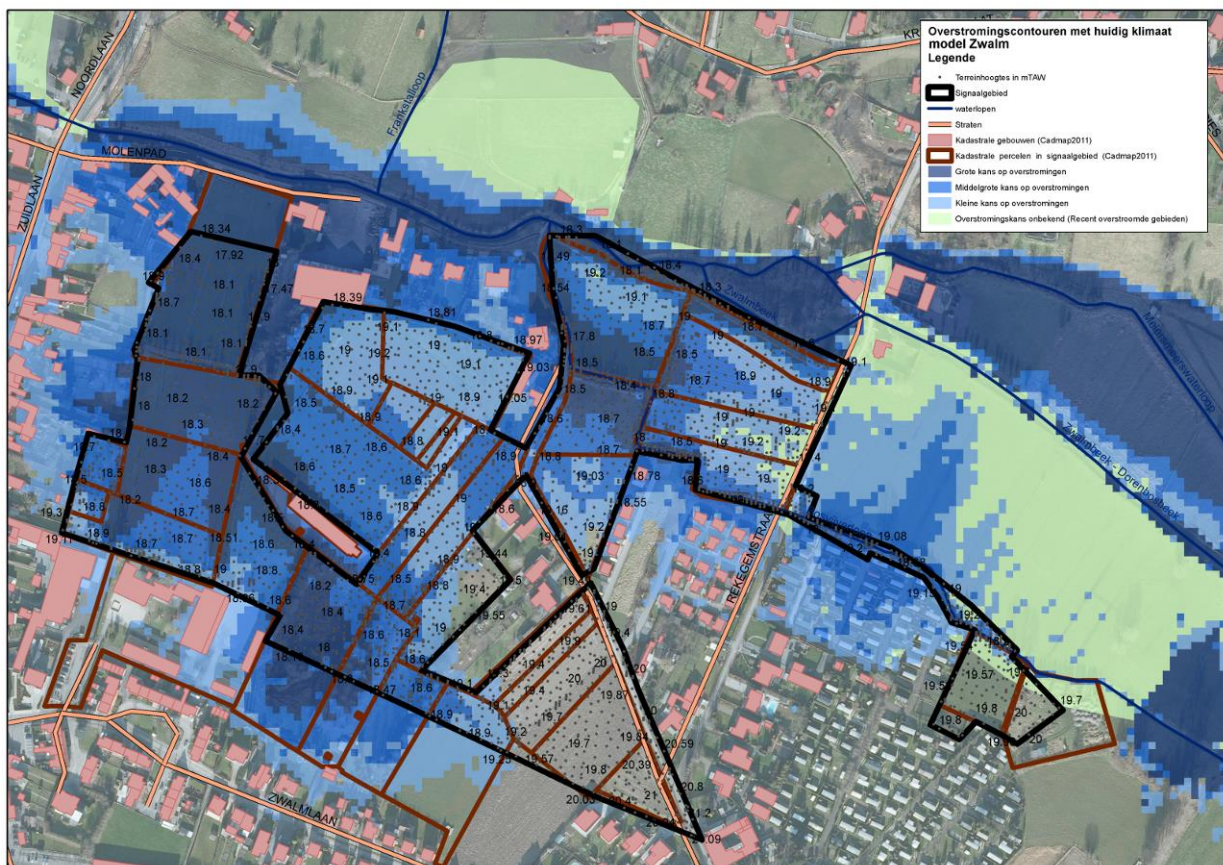
1.2 Overstromingsgevaar

1.2.1 OVERSTROMINGSRICHTLIJN²

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) zijn overstromingsgevaarkaarten in opmaak die voor definitieve goedkeuring zullen voorgelegd worden op de CIW van oktober 2013. Onderstaande kaarten betreffen de voorlopige kaarten, goedgekeurd op de CIW-vergadering van december 2012 en geven een inschatting van de overstromingskans onder huidige klimaatomstandigheden. Ze vormen een aanvulling of verfijning op de informatie die bij de opmaak van de fiches door de bekkenbesturen beschikbaar was.

De overstromingskansen klein, middelgroot en groot komen voor de Vlaamse waterlopen in alle bekkens bij benadering overeen met overstromingen met een terugkeerperiode van 10, 100 en 1000 jaar. Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven³. De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De overstromingsgevaarkaarten werden opgesteld aan de hand van een gedetailleerd hydraulisch model met hydrologische input, afgeijkt aan de gemeten debieten in de waterloop. Op basis van het hydraulisch model blijkt dat binnen het signaalgebied de contouren van de ROG-kaart wordt benaderd, zodat er vanuit gegaan kan worden dat dit effectief over overstromingswater vanuit de Zwalm gaat. Verder kan er in dergelijke gebieden eveneens sprake zijn van stroming over maaiveld wat niet of veel moeilijker kan gemodelleerd worden. Dit kan afwijkingen tussen het model en de ROG-kaart verklaren.

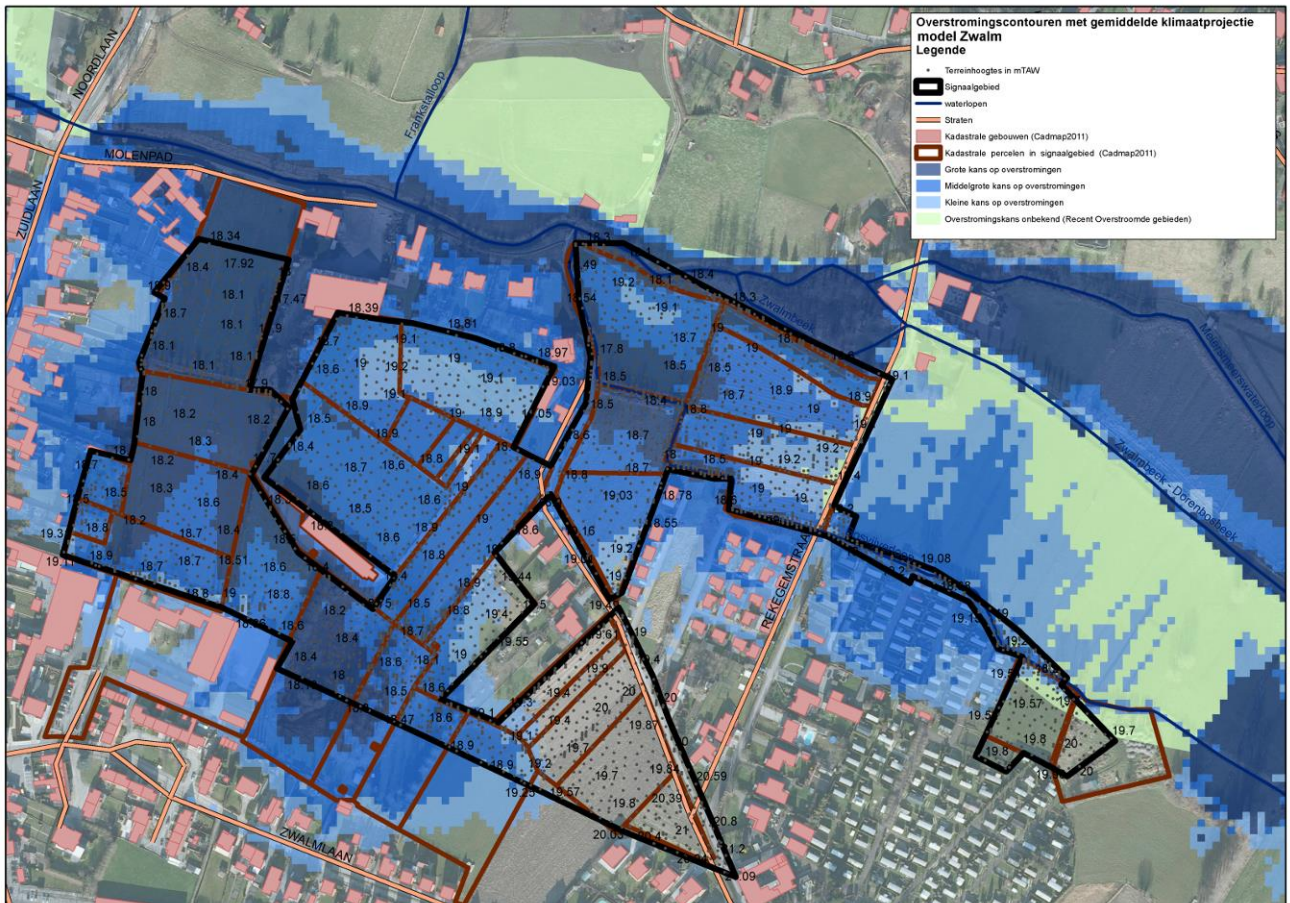
Handleiding kaart: De weergave van de kadastrale gebouwen (Cadmap 2011), kadastrale percelen (Cadmap 2011), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De terreinhoogtes uitgedrukt in mTAW geven een indicatie van het maaiveldniveau. De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

² Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

³ gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

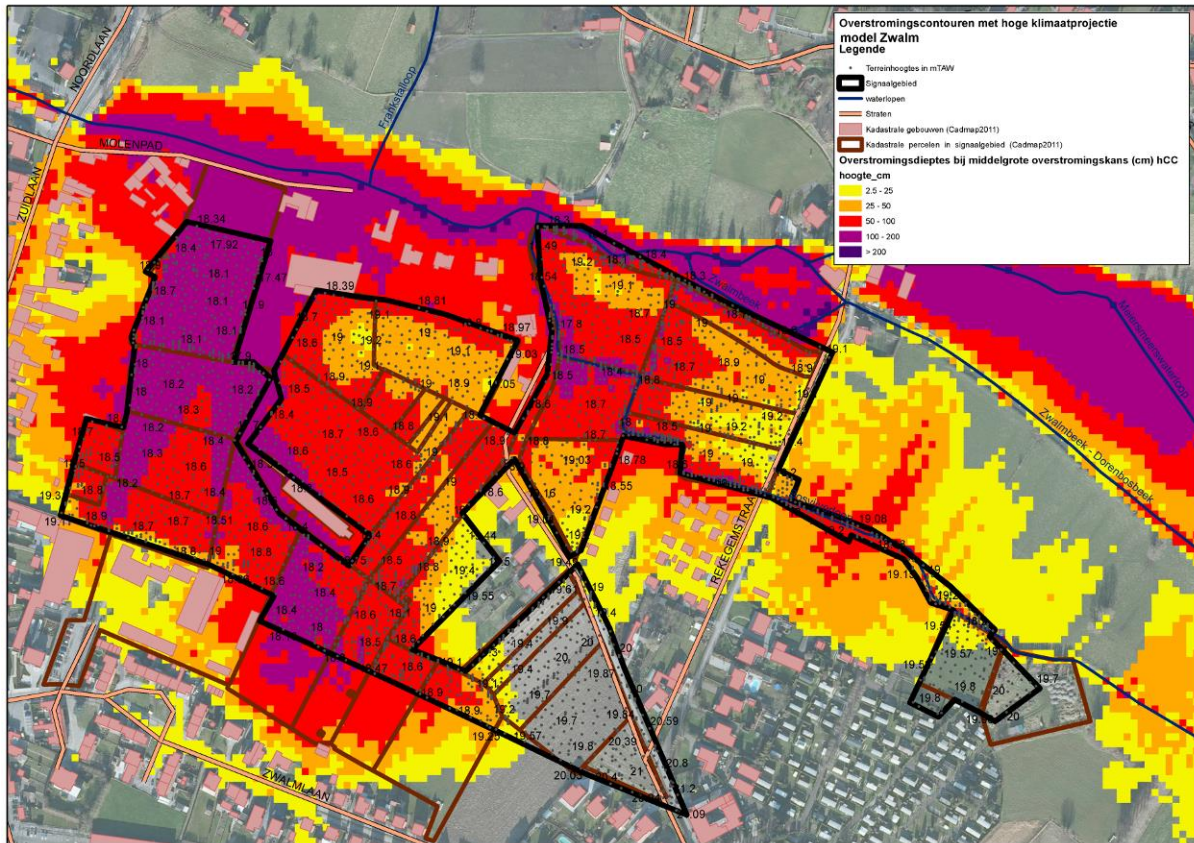
1.2.2 KLIMAAT-TOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW⁴ en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Handleiding kaart: De weergave van de kadastrale gebouwen (Cadmap 2011), kadastrale percelen (Cadmap 2011), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De terreinhoogtes uitgedrukt in mTAW geven een indicatie van het maaiveldniveau. De blauwe contouren geven de overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

⁴ "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Handleiding kaart: De weergave van de kadastrale gebouwen (Cadmap 2011), kadastrale percelen (Cadmap 2011), straten en waterlopen geven een situering van het signaalgebied. De terreinhoogtes uitgedrukt in mTAW geven een indicatie van het maaiveldniveau. De overstromingsdieptes van de middelmatige overstromingscontour met extreme klimaatsverandering worden hier weergegeven ((geel= lage overstromingsdiepte tot paars= hoge overstromingsdiepte)

2 Overlegvergadering lokale besturen (26/08/2013)

Aanwezig:

Robin De Smedt, Anke Knapen – Ruimte Vlaanderen

Bram Vogels, Neel Devroede – VMM

Sofie Herman – CIW secretariaat

Bruno Samain, Patrick Wohlmutter – Provincie Oost-Vlaanderen

Eric De Vriendt, Miek Dries – Gemeentebestuur Zwalm

Provincie wenst geen planningsinitiatief te nemen voor het volledige gebied aangezien het PRUP voor de Zwalmvallen en -parking + weekendverblijven beperktere doelstellingen heeft. Voor de provincie is deze problematiek wel dringend.

Gemeente duidt de lopende initiatieven (vistrap + heraanleg) langs de waterloop in samenwerking met VMM. Dit heeft wellicht impact op de waterbergingscapaciteit van de Zwalmvlei, maar deze is nog niet gekend. De mogelijke parking voor de Zwalmvallen komt wellicht in de openbare nutszone terecht. De verschillende doelstellingen (Zwalm, parkeren, ontsluiting, waterproblematiek) lijken wel duidelijk te interfereren.

De gemeente heeft zich kandidaat gesteld voor projectsubsidie bij de Vlaamse Bouwmeester. Het betreft een project voor de opmaak van een masterplan in functie van verschillende lopende initiatieven in de dorpskern van Munkzwalm (aanleiding is invulling van het woonuitbreidingsgebied ten westen van het signaalgebied voor o.a. zorgvoorzieningen). De waterproblematiek zou hierin opgenomen kunnen worden. Het bekomen van deze projectsubsidie zal vooral invloed hebben op de

timing van dit planningsproces, maar de gemeente is en blijft sowieso van plan een dergelijk initiatief op te starten.

In deze optiek wordt dan ook voorgesteld om de gemeente aan te duiden als initiatiefnemer in nauw overleg met de provincie voor afstemming met het lopende PRUP voor verblijfsrecreatie.

3 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Het signaalgebied omvat verschillende deelzones met een verschillend ontwikkelingsperspectief naargelang de overstromingskans, zoals ook reeds werd aangegeven in de fiche goedgekeurd door het bekkenbestuur:

C: nieuwe functionele invulling voor het deel van het signaalgebied:

- Grote kans op overstromingen en grote overstromingsdieptes (tot 2m) mogelijk;
- Potenties voor bijkomende ruimte voor de waterloop (eventueel oeverzoneproject);
- De bestemming openbaar nut en recreatie kunnen eventueel behouden blijven, maar bijkomende verharding binnen de gebieden met een hoge overstromingskans moeten vermeden worden.

B: maatregelen met behoud van bestemming voor de zones met een lage en middelgrote overstromingskans:

- Middelgrote overstromingskans en beperktere overstromingsdiepte;
- Randvoorwaarden met betrekking tot overstromingsvrij bouwen;

A: randvoorwaarden via watertoets voor het deel buiten de overstromingscontouren;

- Randvoorwaarden om druk op overstromingsgebied zo beperkt mogelijk te houden;

Instrument:

De opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan voor het gehele gebied waarbij de begrenzing van de bovenstaande deelzones bepaald wordt, wordt voorgesteld:

- In het kader van het op te starten planningsproces voor de herinrichting van de dorpskern van Munkzwalm (inclusief invulling woonuitbreidingsgebied) kunnen de potenties en toekomstmogelijkheden van het signaalgebied mee onderzocht worden;
- Binnen de recreatiezone werkt de provincie aan een PRUP voor weekendverblijven. De waterproblematiek binnen de recreatiezone is eerder beperkt.

Initiatiefnemer: Gemeente en Provincie

De gemeente is van plan een initiatief te nemen voor de herinrichting van de dorpskern van Munkzwalm en kan de waterproblematiek van het signaalgebied hierin opnemen. Afstemming met het provinciale planningsproces voor weekendverblijven is nodig.

Het lopende PRUP voor weekendverblijven kan worden verdergezet.

4 Conclusies signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusies signaalgebied

Een nieuwe functionele invulling van het gebied binnen de gewestplanbestemming openbaar nut wordt gerealiseerd via een gemeentelijk RUP waarbij de overstromingskans richtingevend is (cfr. omzendbrief) voor het vastleggen van de begrenzing tussen zones die gevrijwaard worden van bebouwing, waar overstromingsvrij gebouwd moet worden en waar beperkte randvoorwaarden voor bebouwing kunnen volstaan. Binnen de gewestplanbestemming recreatie kunnen eventuele randvoorwaarden voor het watersysteem meegenomen worden in het lopende PRUP voor weekendverblijven.

In afwachting van de inwerkingtreding van dit RUP moet elke ontwikkeling van het gehele gebied in overeenstemming zijn met het algemene beoordelingskader van de omzendbrief.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 24/01/2014

De Vlaamse Regering beslist de gemeente te mandateren om een RUP op te starten of een ander bewarend initiatief te nemen. In afwachting van een RUP worden de conclusies van de ontwerp-startbeslissingen doorvertaald via een adequaat vergunningenbeleid (vb verkavelingsvergunning met aangepaste stedenbouwkundige voorschriften) of via een ander instrument.